

به نام خدا

دستورالعمل احداث و بهره برداری از اقامتگاه های بوم گردی

تهیه شده توسط:

معاونت گردشگری

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

اداره کل کمیته ملی طبیعت گردی

مقدمه:

اقامتگاه های بوم گردی اقامتگاه ههایی برای گردشگران هستند که ضمن ارائه خدماتی با کیفیت مشخص و قابل قبول به میهمانان در محیط های طبیعی، دارای ویژگی های زیر باشند:

- کمترین آسیب را به محیط زیست اطراف اعم از طبیعی و فرهنگی وارد سازند.
- کمترین تاثیر ممکن را هنگام ساخت و ساز بر روی محیط طبیعی اطراف بگذارند.
- متناسب و هماهنگ با بافت فیزیکی و فرهنگی منطقه باشند و با توجه به شکل، ظاهر، رنگ و معماری محلی ساخته شده باشند.
- از روش های پایدار برای به دست آوردن آب مصرفی و کاهش مصرف آن استفاده کنند.
- دارای سیستمی کارآمد جهت دفع پسماندها و پسابها باشند.
- در حد امکان از منابع انرژی جایگزین با رعایت اصول پایداری بهره مند باشند.
- در راستای همکاری با انجمن های محلی تلاش کنند.
- برنامه های آموزشی درباره ی محیط های فرهنگی طبیعی و فرهنگی منطقه برای کارمندان و گردشگران ترتیب دهند.
- با شرکت در برنامه های تحقیقاتی ، به توسعه ی پایدار منطقه کمک کنند.

بر مبنای تفاسیر فوق اقامتگاه های بوم گردی اقامتگاه هایی هستند که در محیط های طبیعی با رعایت بالاترین سطح ممکن ضوابط زیست محیطی و به شکلی سازگار با معماری بومی و سیمای طبیعی منطقه احداث شده و ضمن حداکثر تعامل با جامعه محلی، زمینه حضور و اقامت طبیعت گردان را با کیفیتی قابل قبول و تعریف شده در محیط های طبیعی فراهم می نمایند.

الزامات و شرایط عمومی اقامتگاه های بوم گردی:

- ۱- کلیه اقامتگاه های بوم گردی ضمن رعایت اصول فنی و مهندسی که تضمین کننده ایمنی ساکنان ساختمانها هستند، با استفاده از مصالح بومی و با بهره بردن از حداکثر دانش بومی و با هماهنگی کامل با محیط طبیعی و فرهنگی پیرامون خود احداث شده و در طی مدت بهره برداری و توسعه اینگونه اقامتگاه ها، اصول فوق همواره به دقت رعایت خواهند شد.
- ۲- طراحی داخلی و خارجی کلیه اقامتگاه های بوم گردی باید با رویکرد بهره برداری بیشینه از مبلمان و تجهیزات سنتی و بومی صورت گرفته و ضمن تامین رفاه برای گردشگران کوشش شود ایشان ضمن اقامت در اقامتگاه های بوم گردی، فرصت آشنایی و درک فرهنگ منطقه را بدست آورند.
- ۳- در کلیه اقامتگاه های بوم گردی باید طرح های مشخصی در خصوص مدیریت و بازیافت پسماندها و استفاده بهینه از پسابها به اجرا در آیند. وجود اقامتگاه های بوم گردی نباید در هیچ شرایطی به آلودگی زیست محیطی بستر پیرامون خود منتهی شود.
- ۴- کلیه شیرآلات اقامتگاه های بوم گردی باید از انواعی انتخاب شوند که کاهش مصرف آب را به دنبال داشته باشند.
- ۵- نورپردازی اقامتگاه های بوم گردی باید به گونه ای باشد که ضمن تامین روشنایی مورد نیاز گردشگران، بیشینه صرفه جویی را در مصرف انرژی داشته و کمینه آلودگی نوری را در منطقه ایجاد نماید.
- ۶- سیستم گرمایش و سرمایش اقامتگاه های بوم گردی باید ضمن تامین رفاه مسافران، کمینه تاثیر منفی را بر محیط زیست منطقه داشته باشد. به همین منظور باید کوشش نمود که ضمن رعایت اصول و فرم های معماری بومی، با بهره بردن از اصول معماری بومی و دانش فنی روز، شاهد کمترین میزان نشت حرارتی در ساختمان اقامتگاه های بوم گردی باشیم.
- ۷- رعایت اصول بهداشتی و پاکیزگی کلیه فضاهای اقامتگاه های بوم گردی (اعم از آشپزخانه، محل اقامت گردشگران، سرویس های بهداشتی و ...) به شکلی هماهنگ با استانداردها و ضوابط موجود الزامیست. همچنین کلیه کارمندان اقامتگاه های بوم گردی باید دارای کارت سلامت باشند.

۸- استفاده از پوشاک بومی ضمن رعایت اصول بهداشتی و ایمنی برای کلیه کارمندان اقامتگاه های بوم گردی الزامیست.

۹- کلیه اقامتگاه های بوم گردی موظفند ضمن رعایت ذائقه گردشگران، خوراک و نوشیدنی های بومی را با استفاده از سفره آرایی بومی و با رعایت اصول بهداشتی به گردشگران ارائه دهند.

۱۰- در کلیه اقامتگاه های بوم گردی باید اطلاعات لازم در رابطه با محیط طبیعی و فرهنگی پیرامون به روشهای گوناگون (اعم از بروشور، تابلوی راهنما، عکس، نمایشگاه و ...) به گردشگران ارائه شود. حضور راهنمایان و بلدهای محلی و فراهم نمودن فرصت بازدید از سیمای طبیعی و بستر فرهنگی پیرامون اینگونه اقامتگاه ها توسط راهنمایان مورد تایید سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در کلیه اقامتگاه های بوم گردی الزامیست.

۱۱- ضروریست در کلیه واحدهای اقامتگاه های بوم گردی امکانات و فضای لازم و شایسته جهت اقامه نماز توسط گردشگران در نظر گرفته شوند.

۱۲- وجود حداقل دو چشمه سرویس بهداشتی و دو سرویس استحمام فعال (ویژه خانمها و آقایان) در کلیه اقامتگاه های بوم گردی الزامیست.

۱۳- با توجه به قرار گرفتن اقامتگاه های بوم گردی در محیط های طبیعی و عموماً به دور از مراکز امدادی، ضروریست کلیه اقامتگاه های بوم گردی ضمن شناسایی مخاطرات و حوادث مرتبط با فعالیت خود و ارائه آن به مرجع صدور مجوز طی گزارشی که هر دو سال یکبار مورد بازنگری قرار خواهد گرفت، اقدامات لازم را درخصوص مدیریت حوادث در محدوده جغرافیایی فعالیت خود (از جمله تعامل با نهادهای محلی امدادی، تامین تجهیزات امدادی در حد نیاز و مطابق گزارش مذکور و ...) به انجام برسانند. آشنایی کلیه کارمندان اقامتگاه های بوم گردی که با گردشگران در ارتباط هستند با اصول کمکهای اولیه و امداد الزامیست و کارمندان مورد نظر ملزم به اخذ گواهینامه معتبر کمکهای اولیه و امداد از مراجع ذیصلاح هستند.

۱۴- رعایت قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران و آگاهی و پایبندی گردشگران به هنجارهای جامعه میزبان در کلیه اقامتگاه های بوم گردی الزامیست. به همین منظور ضروریست مدیریت اقامتگاه های بوم گردی در زمانهای تبلیغ، فروش خدمات و اقامت مسافران، ضمن بیان مقررات به نحوی شایسته و محترمانه به گردشگران، تعامل لازم را با ایشان و مقامات محلی در این خصوص برقرار سازند.

رهنمودهایی جهت فعالیت اقامتگاه های بوم گردی:

- ۱- پیشنهاد می شود اقامتگاه های بوم گردی حتی المقدور بصورت خانوادگی و توسط ساکنان بومی مناطق مدیریت شوند.
- ۲- فراهم نمودن فرصتهایی جهت پوشیدن لباسهای محلی (با رعایت اصول بهداشتی) توسط گردشگران و شرکت دادنشان در رویدادهای محلی می تواند در جذابیت اقامتگاه های بوم گردی برای گردشگران موثر باشد.
- ۳- ایجاد فضاهای مکمل مورد نیاز گردشگران (همچون پارکینگ، صندلی برای نشستن، فضای بازی کودکان، آلاچیق و ...) به مدیران اقامتگاه های بوم گردی توصیه می شود.

استاندارسازی، نظارت بر فعالیت و آموزش کارمندان اقامتگاه های بوم گردی:

- کارشناسان طبیعت گردی استانها در تعامل با کارشناسان استاندارد سازی و نظارت و معاونین گردشگری ادارات کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در کلیه استانهای کشور عهده دار نظارت بر اجرای دستورالعمل ابلاغی و نظارت بر عملکرد اقامتگاه های بوم گردی خواهند بود.
- اداره کل کمیته ملی طبیعت گردی در تعامل با اداره کل آموزش معاونت گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری سرفصل های آموزشی کارکنان اقامتگاه های بوم گردی را تعیین و زمینه آموزش ایشان را فراهم خواهد نمود و کلیه کارکنان این واحدها موظف به گذراندن دوره های مورد نظر و اخذ گواهینامه خواهند بود.